

Aasta kaunis

AIN KALLIS

klimatoloog

Eesti on üks õnnistatud koht, lausus kolleeg, kui meenutasime aasta lõpu ilmasid. Ei tabanud meid jõulude ajal ega aastavahetusel ei mörvarlikud orkaanid ega raputanud maavärinad, rääkimata maailmalõpust.

Jõulumeka

Erakordselt tormine detsember (pea igal päeval kuni jõulude teise pühani oli kusagil Eesti nurgas tuul üle 12 meetri sekundis) lõppes taevaliku rahuga. Kahekümne neljanda kuupäeva õhtul oli maa pea kõikjal kaunilt valge, põhja pool küll pisut tumedam. Seega võime jõuluaega valgeks pidada juba mitmendat aastat järjest.

Püsiks niisugune ilm iga aasta lõpul, oleksime tõeline jõulumeka: on ju vähemalt Mandri-Eestis keskel läbi 65–70% pühadest lumised.

Jõuluõudused

Tänavused pühad jäävad kindlasti alaliseks meelde miljoneile Lääne-Euroopa elanikele, kes olid lihtsalt sunnitud veetma õhtuid küünlavalgel, matma hukkunuid, parandama eluasemeid, mida lõhkus orkaan nimega Lothar. Tormituulte kiirus paisus kohati kuni 60 meetrini sekundis, s.o 12 m/s enam, kui on meie rekord 1969. aasta oktoobrist. Tuhandeid matuseid peeti ka paduvihmadest räsitud Venetsueelas.

Aasta varem tõi just jõuluaegne paarikümnekraadine külmalaine leina sadadele peredele kogu Euroopas. Kui head tuleb liiga palju, pole see sugugi hea – kogesid eelmisel aastal Inglismaa keskosa kõrgustikel elavad inimesed, kui jõululauapäeval alanud lumesadu lõppes Lewes'i küla matnud laviiniga.

Lumme uppus Eesti- ja Liivimaa ka jõulude ajal 1913. aastal, kui tuisk koos kange külma-ga seiskas mitmeks päevaks rongiliikluse. Kärsituid raudteehädalisi olid täis jaamahooned, Lagedi lähedal olid inimesed kütmata vaguneis lumevangis 24 tundi, enne kui abi saabus. Hanged olnud puude kõrgused, kui uskuda kannatanuid.

Arvatavasti samasuguses meeletolus veetsid pühi 1964. aastal USA idaranniku aerdroomidel tuhanded reisijad, oodates tiheda udu hajumist. Lennata said nad aga alles pärast pühi, neljandal päeval.